

3.7.2012

KUNTALAIN KOKONAISUUDISTUKSEN VALMISTELUN ORGANISOINTI

Asettaminen

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän, työvaliokunnan ja valmistelujaostot.

Toimikausi

3.7.2012 – 15.4.2014

Tausta

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen, jonka tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne. Vahva peruskunta muodostuu luonnollisista työssäkäyntialueista ja on riittävän suuri pystyäkseen itsenäisesti vastaamaan peruspalveluista vaativaa erikoissairaanhoidon ja vastaavasti vaativia sosiaalihuollon palveluja lukuun ottamatta. Vahva peruskunta kykenee tulokselliseen elinkeinopolitiikkaan ja kehittämistyöhön sekä voi tehokkaasti vastata yhdyskuntarakenteiden hajautumiskehitykseen.

Hallitusohjelman mukaan kuntarakennemuutos muodostaa perustan kuntalain kokonaisuudistukselle. Kuntalain uudistuksessa tarkastellaan uusien kuntahallinnon rakenteiden ja kuntien muuttuvan toimintaympäristön näkökulmasta erityisesti kunnan talouden sisäistä ohjausta, kuntien johtamisjärjestelmiä, luottamushenkilöiden asemaa, kuntalain ja erityislakien välistä suhdetta, kunnanosahallintoa sekä kuntien ja markkinoiden välistä suhdetta. Kuntalain uudistamisen tueksi kootaan parlamentaarinen seurantaryhmä.

Kuntauudistusta johtaa hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä (HALKE) täydennettynä sosiaali- ja terveysministerillä ja peruspalveluministerillä. Uudistuksen poliittista valmistelua varten valtiovarainministeriö on asettanut valtiosihteereistä koostuvan kuntauudistuksen ohjausryhmän, jonka toimikausi on 14.9.2011 – 31.3.2015. Ohjausryhmän tehtävänä on valmistella kunnallishallinnon rakennelain, kuntalain kokonaisuudistuksen ja valtiosuosuussäädännön valmistelussa tarvittavat poliittiset linjaukset sekä vastata uudistusprosessin poliittisesta valmistelusta.

Kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelun pohjaksi on käytettävissä kunnilta ja muilta tahoilta saadut lausunnot kuntalain uudistustarpeista, jotka pyydettiin Kunnallishallinnon rakenne -työryhmän ehdotuksia koskevan lausuntokierroksen

148837

yhteydessä 13.4.2012 mennessä. Lisäksi valmistelun pohjaksi on käytettävissä muun muassa valtiovarainministeriön 3.9.2010 asettaman kuntalain kokonaisuudistusta kartoittaneen työryhmän tammikuussa 2011 valmistunut muistio (Selvitys kuntalain uudistustarpeista, VM:n julkaisuja 10/2011) sekä valtiovarainministeriön 4.3.2011 asettaman Kunnan talous -työryhmän huhtikuussa 2012 valmistuneet ehdotukset kuntalain taloussäännösten uudistamisesta (Kuntalain taloussäännösten uudistaminen, VM:n julkaisuja 20/2012). Käytettävissä on myös elokuussa 2012 valmistuva, valtiovarainministeriön ja oikeusministeriön tilaama lähidemokratian kehittämistä koskeva selvitys, jossa kartoitetaan alueellisia toimielinmalleja ja erilaisia osallistuvan budjetoinnin kokemuksia sekä kotimaassa että kansainvälisesti.

Tavoite

Tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon muun muassa uusista kuntahallinnon rakenteista sekä kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä aiheutuvat muutostarpeet.

Kuntalain tulee edelleen olla kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta.

Tehtävä

Tehtävänä on valmistella luonnos uudeksi kuntalaiksi hallituksen esityksen muotoon.

Valmistelutyössä on kiinnitettävä erityisesti huomiota kunnalliselle itsehallinnolle ja demokratialle perustuslaissa asetettujen vaatimusten toteutumiseen sekä perusoikeuksien turvaamiseen liittyviin kuntien velvoitteisiin. Valmistelutyö tulee sovittaa yhteen eri sektoreilla käynnissä olevien lainsäädäntöhankkeiden kanssa.

Hallituksen esitysluonnoksessa tulee tarkastella lain kokonaisuuden ohella erityisesti seuraavia asiakokonaisuuksia:

- kuntien itsehallinnon huomioon ottava valtio-kunta suhde, kuntien toiminnan ohjaaminen
- kunnallishallinnon rakenne ja yhteistoimintarakenteet
- kunnan talous (talouden sisäinen ohjaus, yhteistoiminnan talouden ja konsernin ohjaus, hallinnon ja talouden tarkastus)
- kunnan johtaminen ja toimielimet (ammattillinen ja poliittinen johtaminen, edustuksellinen demokratia ml. kunnanosahallinto sekä luottamushenkilöiden asema, esteellisyys, sidonnaisuudet ja vaalikelpoisuus)
- kuntalaisen erilaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen
- kunnan rooli palvelujen järjestäjänä
- kunta ja markkinat, EU-kilpailuoikeuden aiheuttamat vaatimukset
- kunnan hallintomenettely
- muutoksenhakujärjestelmä
- muut tarvittavat lainsäädännölliset muutokset.

Tarkoituksena on, että uusi kuntalaki tulisi voimaan vuoden 2015 alusta.

Organisointi

Parlamentaarinen seurantaryhmä

Kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelun tueksi asetetaan parlamentaarinen seurantaryhmä. Seurantaryhmän tehtävänä on seurata kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelutyötä, esittää näkökulmia valmistelutyön tueksi sekä edistää valmistelussa tarvittavaa vuorovaikutusta. Lisäksi tehtävänä on seurata ja arvioida kuntalain kokonaisuudistuksesta käytävää poliittista keskustelua.

Seurantaryhmän puheenjohtajana toimii hallinto- ja kuntaministeri Henna Virkkunen ja varapuheenjohtajana osastopäällikkö, ylijohtaja Päivi Laajala valtiovarainministeriöstä.

Jäsenet (suluissa varajäsenet):

Tapani Mäkinen, kansanedustaja, Kokoomuksen eduskuntaryhmä
(Outi Mäkelä, kansanedustaja, Kokoomuksen eduskuntaryhmä)
Rakel Hiltunen, kansanedustaja, Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä
(Johannes Koskinen, kansanedustaja, Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä)
Vesa-Matti Saarakkala, kansanedustaja, Perussuomalaisten eduskuntaryhmä
(Pirkko Mattila, kansanedustaja, Perussuomalaisten eduskuntaryhmä)
Elsi Katainen, kansanedustaja, Keskustan eduskuntaryhmä
(Tapani Tölli, kansanedustaja, Keskustan eduskuntaryhmä)
Risto Kalliorinne, kansanedustaja, Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä
(Aino-Kaisa Pekonen, kansanedustaja, Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä)
Thomas Blomqvist, kansanedustaja, Ruotsalainen eduskuntaryhmä
(Ulla-Maj Wideroos, kansanedustaja, Ruotsalainen eduskuntaryhmä)
Tuija Brax, kansanedustaja, Vihreä eduskuntaryhmä
(Osmo Soininvaara, kansanedustaja, Vihreä eduskuntaryhmä)
Leena Rauhala, kansanedustaja, Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä
(Sauli Ahvenjärvi, kansanedustaja, Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä)
Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma, toimitusjohtaja, Suomen Kuntaliitto
Kari Karjalainen, kaupunginjohtaja, Joensuun kaupunki
Timo Kvist, kaupunginjohtaja, Naantalın kaupunki
Lauri Lamminmäki, kaupunginjohtaja, Kouvolan kaupunki
Anna Mäkelä, kunnanjohtaja, Kittilän kunta
Mikko Ollikainen, vs. kunnanjohtaja 1.8.2012 lukien, Maalahden kunta

Pysyvät asiantuntijat:

Auli Valli-Lintu, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö
Markku Nissinen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Hannu Mäkinen, osastopäällikkö, budjettipäällikkö, valtiovarainministeriö
Tuula Majuri, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö
Eeva-Riitta Pirhonen, ylijohtaja, opetus- ja kulttuuriministeriö
Ulla-Maija Laiho, kehitysjohtaja, työ- ja elinkeinoministeriö
Matti Vatilo, rakennusneuvos, ympäristöministeriö
Tuula Haatainen, varatoimitusjohtaja, Suomen Kuntaliitto
Timo Kietäväinen, varatoimitusjohtaja, Suomen Kuntaliitto
Sosiaali- ja terveysministeriön edustaja nimetään myöhemmin.

Sihteerit: Eeva Mäenpää, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö
Anu Hernesmaa, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö

Työvaliokunta ja valmistelujaostot

Kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua varten asetetaan työvaliokunta, joka vastaa lainvalmistelusta ja koordinoi valmistelujaostojen työtä. Työvaliokunnan puheenjohtajana toimii osastopäällikkö, ylijohdaja Päivi Laajala valtiovarainministeriöstä.

Työvaliokunnan jäseniä ovat valmistelujaostojen puheenjohtajat. Työvaliokunnan pääsihteerinä toimii lainsäädäntöneuvos Eeva Mäenpää valtiovarainministeriöstä ja sihteerinä neuvotteleva virkamies Anu Hernesmaa valtiovarainministeriöstä sekä valmistelujaostojen sihteerit. Lisäksi työvaliokunta voi nimetä pysyviä asiantuntijoita sekä työvaliokuntaan että valmistelujaostoihin. Asiantuntijoita nimettäessä otetaan erityisesti huomioon valmistelujaostoissa tarvittava tieteen ja tutkimuksen edustus.

Työvaliokunnan avuksi kuntalain eri asiakokonaisuuksien valmistelua varten asetetaan seuraavat valmistelujaostot:

Toimielimet ja johtaminen -jaosto

Puheenjohtaja Kari Prättälä, johtava lakimies, Suomen Kuntaliitto

Jäsenet:

Auli Valli-Lintu, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö

Vesa Lappalainen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö

Hannu Mäkinen, osastopäällikkö, budjettipäällikkö, valtiovarainministeriö

Tuula Majuri, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö

Päivi Sillanaukee, osastopäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö

Tuula Lybeck, johtaja, opetus- ja kulttuuriministeriö

Heikki Harjula, johtava lakimies, Suomen Kuntaliitto

Sihteerit:

Eeva Mäenpää, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö

Sini Sallinen, projektipäällikkö, Suomen Kuntaliitto

Jaoston tehtävänä on valmistella erityisesti kunnan poliittista ja ammatillista johtamista, toimielimiä sekä kuntakonsernin ja yhteistoimintaorganisaatioiden ohjausta koskevat ehdotukset.

Demokratiajaosto

Puheenjohtaja Inga Nyholm, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö

Jäsenet:

Markku Mölläri, ylitarkastaja, valtiovarainministeriö

Niklas Wilhelmsson, erikoissuunnittelija, oikeusministeriö

Hannu Sulin, kulttuuriasianneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö

Kari Haavisto, neuvotteleva virkamies, sosiaali- ja terveysministeriö

Maria Kaisa Aula, lapsiasiavaltuutettu

Kristina Wikberg, johtaja, Suomen Kuntaliitto
Kaija Majoinen, kehitysjohtaja, Suomen Kuntaliitto

Sihteerit:

Suvi Savolainen, ylitarkastaja, valtiovarainministeriö
Riitta Myllymäki, johtava lakimies, Suomen Kuntaliitto

Jaoston tehtävänä on valmistella erityisesti edustuksellista demokratiaa sekä asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksia koskevat ehdotukset.

Talousjaosto

Puheenjohtaja Arto Sulonen, lakiasiain johtaja, Suomen Kuntaliitto

Jäsenet:

Auli Valli-Lintu, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö
Markku Nissinen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Hannele Savioja, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Juha Majanen, budjettineuvos, valtiovarainministeriö
Jukka Pekkarinen, osastopäällikkö, ylijohtaja, valtiovarainministeriö
Olli Kerola, apulaisosastopäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö
Maarit Palonen, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
Kirsi Mononen, johtava lakimies, Suomen Kuntaliitto

Sihteerit:

Markku Mölläri, ylitarkastaja, valtiovarainministeriö
Anneli Heinonen, kehittämisspäällikkö, Suomen Kuntaliitto

Jaoston tehtävänä on valmistella erityisesti kunnan talouden ohjaamista, yhteistoiminnan taloutta ja konsernin ohjausta, talouden tasapainotusta sekä hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat ehdotukset.

Kunnat ja markkinat -jaosto

Puheenjohtaja Auli Valli-Lintu, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö

Jäsenet:

Anne-Marie Välikangas, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Elise Pekkala, hallitusneuvos, työ- ja elinkeinoministeriö
Raija Volk, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Tarja Myllärinen, johtaja, Suomen Kuntaliitto
Pirkka-Pekka Lebedeff, johtava lakimies, Suomen Kuntaliitto
Jukka Lehtonen, asiantuntija, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Anssi Kujala, varatoimitusjohtaja, Suomen Yrittäjät
Mika Hämäläinen, osastopäällikkö, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
Jukka Kauppala, neuvottelujohtaja, Tekniikka ja Terveys KTN

Sihteerit:

Katja Palonen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Katariina Huikko, lakimies, Suomen Kuntaliitto

Jaoston tehtävänä on valmistella tarvittavat säännökset, joilla selkeytetään EU-kilpailuoikeuden vaikutuksia kuntien toimintaan, erityisesti kuntien yhteistoimintaan sekä kunnan mahdollisuuksiin tukea yritystoimintaa.

Kustannukset ja rahoitus

Työvaliokunta voi päättää tarvittavien selvitysten ja tutkimusten tekemisestä ja asiantuntijoiden käyttämisestä valmistelutyön apuna.

Seurantaryhmän, työvaliokunnan ja valmistelujaostojen kustannukset maksetaan valtiovarainministeriön toimintamenoista momentilta 280101.

Valtiovarainministeri

Jutta Urpilainen

Ylitarkastaja

Ville Salonen

Jakelu

Päätöksessä mainitut

Tiedoksi

VM/valtiosihteeri Ikonen
VM/valtiosihteeri Santamäki-Vuori
VM/valtiosihteeri kansliapäällikkönä Sailas
VM/alivaltiosihteeri Hetemäki
VM/hallinto- ja kehitysjohtaja Nerg
VM/erityisavustaja Rissanen